

საქართველოს საბჭოთა კავშირი

ქართული
ბიბლიოთეკა

პარაგრაფი 29 1970 წ. ნაციონალური და აგრარული პოლიტიკის ორგანო № 25 შპსი 10 მან.

მისამართი:

რედაქციის და კანტარის: დამფუძნებელი კრების (სახელის ქ.) № 5. ტელეფონი 19-66.
რედაქციის: წყნეთის 4 № 17. ტელეფონი № 22

ხელის მოწერა:

წლის დამლევამდე — 750 მან. (ფოსტ. ხარჯით).
ერთი თვით ხელის მოწერა არ მიიღება.

ზანცხადებანი

მიიღება ნაშუადღევს 2 საათამდის. სტრიქონი პეტიტით
1 გვერდზე — 20 მან. 2-4 გვერდზე — 10 მან. სამგლოვიარო
განცხადება 30 სტრიქონი — 400 მან.

საქართველოს საბჭოთა-სამრევო კალაქის

არა ჩვეულებრივი პრეზა

დანიშნულია კვირას, 14 ნოემბერს დილის 11 საათზე.

პალატის ბინაზე (ეროვნულ საბჭოს ქუჩა № 11).

განსახილველი საგნები:

1. თბილისის კომერციულ სასწავლებლის „აზრუნველო“ საბჭოს წევრთა არჩევა.
2. ქუთაისის ვაჭარ მრეწველთა კავშირის თხოვნა,
3. პალატის განყოფილების დაარსება ბათუმში და ინსტრუქციის განხილვა.
4. დამატებითი ხარჯთ-აღრიცხვა ბათუმის განყოფილებისა და სხვა საკითხებისათვის.

თუ წევრთა კანონიერ რიცხვის დაუსწრებლობისა გამო კრება არ შესდგა სამაგიეროდ დანიშნულია მეორე დღეს, საღამოს 6 ნახევ. საათზე. ეს კრება შესდგება მიუხედავად დამსწრე წევრთა რიცხვის რაოდენობისა.

პროფესიონალი კავშირები და გლეხობა

პროფესიონალ კავშირთა ცენტრალ აღმასრულებელმა კომიტეტმა 26 ოქტომბერს სსრკ-ში პირველ სერიოზულ რეზოლუციად გამოიტანა: საკითხი მუშათა დამოკიდებულებისა გლეხობთან.

ეს საკითხი რასაკვირველია მეტად გვიან მოიგონეს და არც კი დაისმოდა, თუ კომიტეტის სხდომა მუშათა ეკონომიურ მდგომარეობაზე არ, ყოველიყო გამართული.

მომავალშიც, სასურსათო კრიზისის გამწვავებასთან უსათუოდ მჭიდროდ დასახელებს გლეხობასთან მუშათა დამოკიდებულების საკითხი.

რასაკვირველია გასაგებია თუ რად მოაგონდათ ახლა სოფელი და გლეხი რომელიც მაინც და მაინც სათანადოთ არ იყო დაფასებული არც მმართველი პარტიისა და არც პროფესიონალურ კავშირები აგან.

სულ ამოდ შხატავდნენ ისინი პარტიულ დროშებზე სანტიმენტალურად: პროლეტარს და ქართველ გლეხს ხელი-ხელ ჩაკიდებულს ბებერი მარქსის ქვეშ.

ფაქტობრივად ეს ხელის ჩამოთმევა მხოლოდ გახუფებულ მარქსისტულ დროშებზე დარჩენილი.

მენშევიკების კრუ მგობრობამ მოთინებინა სასტიკი დიქტატურა; უბრძოლველად პროპაგანდისტებმა შელახეს სოფლის სათანოება. პროფესიის კომისარებმა თავისი ბრწყინვალეობით დააბრუნეს ქველი რევიზი და გინება მახვილი გლეხი დღეს დღეს ყველაზე მეტს იცინის ავტომობილებზე.

ხიდი მათ შორის ძველადაც არ ყოფილა და ახლაც სულ უფიქროსა ამ ხიდის პროექტები გინდაც ასეთი ნიჭიერი ინჟინერისა, როგორც ბრძანდება პროფ. კავშ. ცენტრ. საბჭოს თავმჯდომარე ს. დედუაიანი.

იქნებ გლეხობამაც გაიხსენოს ეს მეოცნებე, რომელმაც ერთ მზიან დღეში თავისი „არა ისტორიული აუცილებლობით“ ზედი-ზედ მიაკოლა საქართველო თავისი გლეხობით. საკითხი მწვავედ არის წამოჭრილი: ეკონომიური კრიზისის დროს გასათვალისწინებელია უსათუოდ არივე მხარის ურთიერთობა ეს იგრძნეს დღესაც მაგრამ უფრო მეტს იგრძნობენ თუ ეს ურთიერთობა ეჭვებით არი ჩამოწყვეტილი.

დებანები

გენ. გუროს შეტევა ოსმალ ნაციონალისტებზე

კონსტანტინეპოლიდან იუწყებიან: გენ. გურომ ოსმალ ნაციონალისტების წინააღმდეგ ახალი შეტევა დაიწყო. განთავისუფლა მათგან დარონი და მდ სეიხუმის შესართავი. ამგაბში ნაციონალისტთა გარნიზონი თუ ფრანგები მათ ზოგიერთ პირობას ასრულებენ შხაათ არის დამორჩილდეს. მასთან ფრანგები სრულ კაპიტულიაციას მოითხოვენ.

პოლონეთის ზავი

მოსკოვი. ოქტომბრის 27. პოლონეთის ზავის სიმტკიცე ჟურნალ „მკონომიჩესკაი ჟიზნი“ მეთაურში სწერს: რაგაში დადებული პრელიმინარული ზავის რატიფიკაცია უკვე მოხდა. პოლონეთის სეიმმა დაამტკიცა ზავი, ვინაიდან პოლონეთის საშვიდობო დღეუგაციაში

შედიდა ყველა პარტიის წარმომადგენლები ისევე, როგორც სეიმში. იმედი ჰქონდა გეგონდეს მტკიცე ზავის; რასაკვირვლია, არა მუშათა და გლეხთა რესპუბლიკის დამოკიდებულება ბურჟუაზიულ ანტილემწიფოსთან განსაკუთრებულ პირობებშია. მთელი ქვეყნის სიძულელი აბჭოთა რუსეთისადმი არ გვაძლევს გარანტიას, რომ რომელიმე ბურჟუაზიული სახელმწიფო მასთან ლოიალურ დამოკიდებულებაში დარჩეს.

საფრანგეთის პარლამენტი

საფრანგეთის პარლამენტი ნოემბრის 8 თვის მოიწვევენ.

ვილნოს საკითხი

ერთა ლიგის საბჭოს ჯერ კიდევ არ მიუღია რაიმე გადაწყვეტილება ვილნოს საკითხის შესახებ.

გერმანიის კომუნისტები

მოსკოვი. ოქტომბრის 27. გერმანიის კომუნისტთა პარტია მემარცხენე დამოუკიდებელ სოციალისტთა პარტიას უერთდება.

ინგლისის გუზაგი

„გუდოკის“ მეთაურ წარლში სწერია: ინგლისში მიმალაროეთა გაფიცვამ ინგლისის მრეწველობა მეტად მოაუქუნა. მხოლოდ 4 დღეში... (გა ოტო ვებულია) დაწყება უიდ რევილუციონურ აქტებისა. შეერთებულ შტატებში ინგლისის მუშები დაამარცხებენ კაპიტალს.

მთავრობას მოლაპარაკება შიღაროელთა ბელიდებთან უშედეგოდ დასრულდა შეთანხმება არ მოხდარა გაფიცვა გრძელდება. უკანასკნელი ცნობებით გაფიცვა 1/2 მილიონი მუშა, მრავალი ათასი სამრეწველო გაჩერებულია. რკინის გზებზე, მიუხედავად მათი მეთაურობის ჩხრეკისა გაფიცვების გამოცხადება გადასწყვეტეს. გაიფიცება 3 1/2 მილიონი მუშა. ასეთი გრანდიოზული გაფიცვა მაგალითი მუშათა მოძრაობის ისტორიაში. არა დივალური საბჭოები მიუწოდებენ მუშებთა კავშირებს დაარსდა განსაკუთრებული კომიტეტები საკითხის სასწრაფო გადასწყვეტა. მიღებულია ზომები მთავრობის გადასასვლელად ღონისძიან პროფესიის სხვა რომელიმე ქალაქში. ტრანსპორტის მუშების წარმომადგენელმა ვილიამსმა განაცხადა, თუ შეთანხმება შეუძლებელი შექნა, მაშინ მთავრობის წინააღმდეგ რევილუციონარი გამოხედა მოხდება. მსხვილ სამრეწველო რაიონებში და ის, ნიშნებია, ინგლისის მუშა მადნის მუშების ჯამაგარის მომატების გარდა წარმოებაზე მუშათა კანტროლის დაწესებას მოითხოვენ. საფრანგეთის და გერმანიის მმალაროები ინგლის მემამულეების თანაგრძნობა უცხადებენ.

ქვანახშირი ინგლისში
ინგლისში მიმალაროელთა გაფიცვის გამო ქვანახშირის დამუშავებამ 270 მილიონ ფუთით დაიკლო. მსხვილი ფაბრიკები საბოგობები მასალის უქონლობის გამო არ მუშაობენ. დასავლეთ ტრონტის სახელო ოლქის პოლიტკომი იმუშავებს წითელ არმიელთათვის სასოფლო საშენი კურსების პროექტს.

ოსმალეთ-სომხეთის ომი

ერევანი. „არაჩი“ იუწყება: ოსმალეთის მთავარი ძალები მიჯგუფებულია უმთავრესად ყარსის ფრონტზე, სახელმძღვანელო: ყავიზმანის შარა-გზიდან დაწყებული სოფ. იასაგანი-კარაკაია-ხაზბეკის ხაზამდე. ეს სოფლები გარან-ვარდანიდან 15 ვერსტის მანძილზე იმყოფება. ოსმალეთის ფრონტი გაქაშულია 40 ვერსტზე. ამ ფრონტზე მოქმედებს ოსმალეთის 2 დივიზია 6000 კაცამდე. მათ აქვთ ტყვიის მარტყვევლები და არტილერია. უკანასკნელ დრომდე ბრძოლები ხდებოდა ზიარიტის სამაღლებზე, რამელსაც დიდი მნიშვნელობა აქვს, როგორც ოსმალეთისათვის, ისე სომხეთისათვის. ყავიზმანის ფრონტზე მოქმედებს უმთავრესად შემთხვევითი ძალები, რომელიც ქურთებისა და თარგუნისაგან შესდგება. ეს რაზმები შიშის ზარსა-ხცემენ მცხოვრებთა და აღექსანდროპოლ ერევნას რკ. გზის ხაზს შემუქრებან. აქ სომხეთის ჯარი მათ დიდ წინააღმდეგობას უწევს.

„არაჩის“ ცნობით ამ ქაზიდ ფრონტზე სიწყნარება: მტერი შემოტევაზე აღარ გადმოდის. მაღბულ ცნი ბებით თურქები დამარებას ელიან ტრანკუნდიდან. საერთო მდგომარეობა სერიოზულია. თურქებს სურთ აიღონ ყარსი და ამით გააძლიერონ თავისი პოლიტიკური მდგომარეობა.

ქრონიკა

მომარაგების საქმე

მუშათა მაგიდას კანტროლიორმა; რომელიც გაგზავნილი იყო იმის გამო-საკვლევათ, თუ რამდინათ წესიერათ ურიგდებათ მოსამსახურეებს პური. გამო-არკვია, რომ მეექვსე ჯგუფში ჯგუფის წარმომადგენელი ითვისებდა ფუთზე ნახ. გირვანქა პურს. აგრეთვე გამოარკვია, რომ არაშიანცის საავათმყოფოს მუშებისა და მოსამსახურეების სააში აღმოჩნდა ფიქტიური პირები. ამ საავათმყოფოს წარმომადგენელი იღებდა 33 მოსამსახურის პურს, რომელიც კარგა ხანია რაც სამსახურში არ ირიცხებიან. ამავე საავათ-მყოფოს წარმომადგენელი მუშებსა და მოსამსახურეებს არ აძლევდა 540 ულუფას.

უკანასკნელი ცნობები

სომხეთის ასპარეზზე იბრძვის ოს-მაღლა ორი დივიზია 6 000 კაცის შემადგენლობით.

ინგლისში მილიონ ნახევარი მუშა გაიფიცა.

ინგლისის მთავრობა და პარლამენტი პროვინციაში გადასასვლელად ემზადებიან.

ქალაქის საქმეები.

ქალაქის თვითმართველობის სახედირო განყოფილება აცხადებს: გამოქვეყნებულ სიაში აღნიშნული პირნი უნდა გაგამოცხადდნენ ნოემბრის 15-მდე, წინააღმდეგ შემთხვევაში ისინი საქართველოში იქნებიან მიცემულნი.

კომბოსტოს შექმნა

მუშათა მაკილამ შეიძინა დიდძალი ახალი კომბოსტო, რომელიც ამ დღეებში ჩამოიტინებენ თბილისში. კომბოსტო დაურეგდებათ დაწესებულებებს. მუშათა მხრიდან შეუდგა მუშებისა და მოსამსახურეებისათვის ლობიოს შესყიდვასაც.

საპაეო ფოსტა

ფრანგულ ქართულმა საეკარო პალატამ მიმართა თხოვნით ფოსტა ტელეგრაფის სამმართველოს, რომ შეატყობინონ მას პასუხი პალატის მიერ აღძრულ შუამდგომლობაზე პაეოთ საქართველოდან-სტამბოლში და სტამბოლიდან საქართველოში უკუგზავნის გადატან-გადმოტანის შესახებ.

სპილენძის დამუშავება.

კარცხანის სპილენძის ქარხნის დირექტორმა აღძრა შუამდგომლობა ფინანსთა სამინისტროს წინაშე 12 მილ. მანეთის სესხის მიცემის შესახებ შუამდგომლობის დაქაყოფილების შემდეგ ქარხანა შეუდგება სპილენძის ჩამოსხმას.

სათემო არჩევნები

თბილისის სამხარო ერობის მიერ ა. წ. 7 ნოემბრისთვის დანიშნულია ხვი-

სული და მატერია

ფსიქომატერია ლიზმი და ორგანოტროპიზმი.

მოცუვანთ კიდევ სხვა თვალსაჩინო მაგალითი: საქლის ცილების შემდეგ თსთქის მთელი საათის განმავლობაში ჩვენ მერად გვეძნებება განყენებულად ფიქრი; მეტაფიზიკურ თხზულების წაკითხვა და სხვა... ახალგაზრდობისა და ჯანსაღობის დროს ჩვენ ვერ ვაძინებთ ამ სახის ორგანიზმულ მოქმედებას, მაგრამ დაახლოებით ოცდაათი წლის შემდეგ ჩვენ თითქმის ყოველთვის სადილის შემდეგ ვგრძობთ, რომ ჩვენი ორგანიზმი ვერ ასრულებს ფიზიოლოგიურ მოვალეობასთან ერთად მეორე მოვალეობას ინტელექტუალურ სახისას. თუ ჩვენს თავს ძალას დაგატანთ ამ დროს და მიანიც დავიწყებთ გონებით მუშაობს, ჩვენ მაშინათვე გვეზარება ძილი, ვგრძობთ თავის ტკივილს და ნერვების მოღუნებას. მაშასადამე, იდენის განსახეობა თხოვლობს ორგანიზმულ და თვითურც ინერჯის დახარჯვას, ნერვების წვას და დრესვას. შეშეცნების ფსიქიურა condicio იქმნება იმ მასალიდან რა მასალებიდან შესდგება ორგანიზმულად ჩვენს ნერვიულ სისტემა. იდეა არ არის ზებუნებრივი და ზემოტერიული მოვლენა; იგი ნერვიული ნივთიერების წვის განსხივობება, ბიოლოგია-

სანა არჩევნები ახლად გამოყოფილ შემდეგ თემებისა: მარტყოფის, ნორიოსი, სართიქალის, ხაშმის, პატარძელის, დილომის, თვლეთის, აქქალის და წყნეთის, პოლიტიკური პარტიები, რომელთაც არ ჩვენებში მონაწილეობის მიღება სურთ, ვალდებულნი არიან წარმოადინონ თბილისის მაზრის ერობის აღმანსტრატულ განყოფილებაში ხმოსანთა კანდიდატების სია პირველ ნოემბრამდე.

პროფ. კავშირთა სანსტრალური საბჭოში

ოქტ. 26. ს. დავთარიანის თემი-ჯდომარეობით შესდგა საქ. პროფ. კავშირთა საბჭოს ცენტრალურ აღმასრულებელ კომიტეტს სხდომა. მუშათა ეკონომიურ მდგომარეობის შესახებ მოხსენება გააუთა ერთ ერთმა წევრმა იმ საგნებთ კომისიისა, რომელსაც მინდობილი ქონდა ამ საკითხის შესწავლა და ყოვილობრივი გამოკვლევა. კომისის წარმომადგენელმა განაცხადა, რომ შრომის სამინისტროც ფიქრობს მოახდინოს მუშათა მდგომარეობის დაწვრილებით გამოკვლევა. მოხსენების შესმენის შემდეგ გადაწყვიტეს მოლაპარაკება გამართონ შრომის სამინისტროსთან იმ მიზნით, რომ შეერთებული ძალით იმუშაონ ამ საკითხის გამოსარკვევად, სხვათა შორის აღმასრულებელმა კომიტეტმა გადაწყვიტა სერიოზული ყურადღება მიაქციონ შემდეგ საკითხებს:

- 1) მუშების დამოკიდებულებას გლეხებთან, 2) მათ პარტიულ შემადგენლობას და სხვ. აღმასრულებელმა კომიტეტმა დაადგინა მოაწყოს მთელი რიგი ლექციებისა მუშათა და პროფ. მოძრაობის შესახებ პროფ. კავშირთა გამკეობის წევერთა და მდიონებისათვის. ორშაბათს ნოემბრის 1 ლექციას წაიკვიჩავს ს. ფაფარეცკის რუსეთის პროფ. მოძრაობის შესახებ.

ნიულად იდეა ჩვენში ისე მზადდება, ისე იქმნება, როგორც ელვა პაერში, როგორც ცეცხლას ალი კაქისა და ფოლადს შორის, როგორც მინერალური ელემენტების სხივისანი ბუყბუყი. მინერალური ზოლებში.

სპეციალური ორგანოები მხედველობის, გემოვნების, ყნოსვის სმენის შეხების ვერ ასრულებენ თავიანთ მოვალეობებს, ვერ შემოაქვთ და ვერ გააქვთ ცხოვრების სახეები, თუ ნორმალური მდგომარეობა დარღვეულია. თუ ორგანიზმი ვერ ქაშს და ვერ სვამს წესიერად მოხუცებულობის დროს სული ვერ იჩენს იმდენი აქტივობას, რამდენს ჩვენ ვხედავთ ახალ-გაზრდობის დროს: შეგრძნობები, იდეები, იდეალები, აფექტები—მთელი სულიერი აქტიულობა მოღუენებულია ისე, როგორც მოღუენებულია თვით ორგანიზმი, რომელშიაც ხლება შემეცნება.

მოძრაობაში ისახება თვით—შემეცნება: შემეცნება იმდენად შინაარსიანია, რამდენად დიდია და ძლიერი ორგანიზმული გალიზიანება. შემეცნება ატლეთურ ჯანსაღობაში კი არ ღრმავდება, არამედ ამ ჯანსაღობის გალიზიანების დაშლაში: ორნანსტები, მორფისტები და ეროტიულად აღგზნებული ადამიანები სულიერად მდიდრები არიან, მათ უადვილებათ შგოსნობა, ორატორობა, მეტაფი-

ქალაქის მსხროვრებითა ალწარა

ოქტომბრის 27 მოხდა ცენტრალურ სტატისტიკური საბჭოს სხდომა პ. გელეიშვილის თემი-ჯდომარეობით 1921 წლ. საქართველოს რესპუბლიკის ქალაქთა მცხოვრებლებით აღწერას შესახებ მოსალაპარაკებლად. ამ აღწერას არა მარტოდემოკრატიული მიზანი იქნება, არამედ იგი შეეხება სოციალური ცხოვრების ყოველ მხარეს. აღწერის დროს გამოირკვევა ბენის პირობები. საბჭების აღმშენებლობა, ვაჭრობა მრეწველობა, მუშათა და მოსამსახურეთა შრომის პირობები, პროლეტარიანციის პროცესის გამოსარკვევად. უნდა გამოირკვეს აგრეთვე კვალიფიკაციურ მუშათა რაოდენობა, მათი ორგანიზაცია და პარტიული მიმართულება. სტატისტიკურმა საბჭომ აღწერის ბართის ფორმა უკვე შეიმუშავა. ბართები იქნება პირადი ბინებისა და ეზოების, განზრახულია აღწერა ა. წ. დეკემბრიდან დაწყონ. ცენტრალურმა სტატისტიკურმა კომიტეტმა ამ შემოღობის მოსაგლისა და საერთოთ სასფლო მეურნეობის გამოსარკვევად მაზრებშიც უკვე დაგზავნა სპეციალისტი სტატისტიკოსები.

სპეკრეკლის კვანახური ისი ესკლოასანი

ფინანსთა და ვაჭრობა მრეწველობის სამინისტროში შევიდა დასაკენლად კავკასია სპარსეთის სამრეწველო საზოგადოების თხოვნა იმის შესახებ, რომ მას ტყვარჩელის ქვა ნახშირის ექსპლოატაციის უფლება მისცენ ეს საზოგადოება წინადადებას იძუება ნება დართონ მას ტყვარჩელის ქვა ნახშირის ექსპლოატაციისა საქართველოს მთავრობისათვის მისაღებ პირობებით. მოხსენებაში აღნიშნულია, რომ ტყვარჩელის ძალი დირსების ქვანახშირის დამუშავება მერად გა-

ზიკურად აზროვნება მანამდი, სანამდორგანიზული გალიზიანებებს აქვს აქტიური ხასიათი; სანამდი ნერვიული სისტემა იტანს შემოაქმედებათი ტალღების მატერი-ალურ წვას და მინერალების აორთქლებას. მთელი სულიერობა იმ სახით, რა სახითა სახათაც ჩვენ მას ვხედავთ შემოქმედებითი ევოლიუციის დღევანდელ პირობებში, ორგანიული შენევისა და შეგრძნობის შედეგია. ფილოსოფიური ფსიხოლოგია ამტკიცებს ამას მაგალითებით, რომელთა შორის საგნებით ირკვევა მატერიის გავლენა სულზე და სულის გავლენა მატერიაზე: ირკვევა ის, თუ როგორ იხანება სტატიურად, ფიზიოლოგიურ-მატერიალ სფეროში ორგანიული განცდის და ნერვილო მღელვარების ყოველი სახე, თუ როგორ იქმნება თანდათანობით სულიერობის სფეროში განსახეობა თვით მქვრეტი პატერიისა. პროფ. პავლოვს უნდოდა თურმე კუქის საქმლის მომწელებელი სითხის გამოკვლევა, ამისათვის რუსი მეცნიერი უჭრიდა მუცელს ძალის იმპირად, რომ გარედან შეაძლებელი ყოფილიყო დანახვა კუქის საქმლის მომწელებელი სითხის დენისა. კუქის გალიზიანება გარედან რომელიმე ნივთიერებით ან ხიციინთ წვევდა კუქში საქმლის მომწელებელი სითხეს. ამ ფიზიოლოგიურ აქტიდან პავლოვი გადავიდა ფსიქიურზე: იგი მხოლოდ აჩ-

ნამტკიცებს საქართველოს ეკონომიურ მდგომარეობასო. ტყვარჩელის ქვანახშირი თავისი ღირსებით ბევრად უკეთესია რუბილისა და ოლთისის ქვანახშირზე და დონის უმაღლეს და საშუალო ნახშირს უტლისო. ტყვარჩელის ქვანახშირი გემებისათვის წარმოადგენს საუკეთესო სათბობ მასალას, შესაძლებელია მისი დაუზიანებლოთ გადატანა შორ მანძილზე ისე, რომ არ დაიფშენება. ტყვარჩელის რაიონის გამოკვლევა გვაჩვენა, რომ მისი ნახშირის რაოდენობა 12 მილიარდ ფუთს უდრის. რომ შეაქმნეს ისეთი წარმოება, რომელიც ულიურად 200 მილიონ ფუთ ნახშირს დაიმუშავებს, მაშინ ტყვარჩელის ნახშირის მადანი არ გამოაოლევა ნ წელიწადს.

სოფლის მეურნეობა სამეურნეო იარაღები

მიწად მოქმედების სამინისტრომ დაინტერეებულ ორგანიზაციებს შემდეგი აუწყა: მიწად მოქმედების სამინისტრომ განსა სამეურნეო იარაღებისა და მასალების საწყობი; საიდანაც შეიძლება შექმნა და დაკვეთა სასოფლო-სამეურნეობაში საჭირო იარაღების. ნაწილი ამ მასალების და იარაღების უკვე მოსულია და ბევრსაც კიდევ მოველოდებით. ამ ქაშად საწყობში იყიდება გოგირდი, შაბიპანი, პარიზის ფხვნილი, ყურძნის საქეჯავები, გადასაღები მანქანები, ვერმორელი, პურტერზიტორები, ტორპირები და მათი ყოველგვარი ნაწილები, გოგირდის საბერვლები, დანები, სიკატრები, ხერხები, ფოჯები, ნიჩხები. რაფია, ვენახის გუთნები, კოლტივატორები, მეფუტკრეობის იარაღები და სხვ. გარდა ამისა სამინისტროს საწყობი კისრულობს გამოიწეროს ყოველივე ის, რაც საჭირო იქნება სხვა და სხვა მეურნეობის დარგში. დრო ამ მასალების შესაძენათ უკვე დადგა. გაცნობებთ ყოვე-

ვენებდა საქმელს ძალს. ფიზიოლოგიურ ქიმიდან როგორც ვიცით, ყოველ საქმელს ესაჭიროება კუქში განსაკუთრებული შემადგენლობის სითხე: ქონი, ცილი, კოაშალები, სიმკავენი და სხვა ნივთიერებანი. პავლოვის ცდებში აღმოჩნდა, რომ იმ დროს როდესაც ძალსაქმულს აჩვენებენ, ძალის შემეცნება ტვინიდან შეკახს იძლევა, კუქში ამ დროს შემადგენლობის სითხე მოაშადასო. შეცნაურება მხედველობითი აპარატდან მიდის ტვინში, ტვინი იძლევა განკარგულებას შესაფერი სითხის მოსამზადებლათ. შემეცნების ორგანიული სახე აქ საუცხოვოდ ტკიცდება: ორგანიზმი შენახულა მე სიერება იმის, რომ აქლამ საქმლის მომწელებელი სითხეში უნდა შედლოდეს ეს და ეს ნივთიერებანი, — და კანკურგულებას ორგანიული ჩვეულებებს შემეცნებისას კუქი ასრულებს იდეალურად: მაშინათვე ქმნის და იძლევა იმ სითხეს, რომელიც ნაჩვენეი საქმლისათვის აუცილებელია. მელ-პოლოც შემდეგნაირად იქცეოდა: იღებდა ფანჯარს შერპენდიკლი-არულად და რამოდენიმე წუთი უყურებდა. შემდეგ აიღებდა სამკუთხიანი პრიზმას და აყურებოდა ფანქსიკენ ამ პრიზმიდან: როგორც ვიცით, ვგეთი პრიზმას თვისება აქვს გვიჩვენოს საგანი არა იქ, სადაც არის, არამედ სხვაგან, რადგან სი-

ლივე ამას და ვთხოვთ დროზე დაიკვი-
როთ და შეიძინოთ, რაც თქვენთვის სა-
ჭიროა. აქვე უნდა აღინიშნოს რომ ფასე-
ბი ყველაფერზე დღითიდღე მატულობს,
ამიტომ რაც ადრე იქნება შეძენილი ის-
რადები და მასალები, მით უფრო მოგე-
ბული და რჩები. პაუზს და სიას დაუ-
ყონებლოდ მივიღებთ.

ჭიათურის სატყეო

ჭიათურის სატყეოში ჩაპოვიდა მიწად-მოქმედ-
ების სამინისტროდან გამოგზავნილი ტყე-
ების გამგე ვ. ი. წერეთელი, რომელიც
შეუდგა ჭიათურის ახალ დაარსებულ სა-
ტყეოს მოწყობას ყოველ მხრივ. წერე-
თელი უპირობოდ ყურადღებას აქცევს წ-
დეკემბრის, 1919 წლის დეკრეტის ცხო-
ვრებაში გატარებას, რისთვისაც მან რამ-
დენიმე თემები კიდევაც შემოიღო, სა-
დაც დეკრეტის შესახებ მოხსენებები გა-
აკეთა.

მევენახეთა კავშირის მიმართვა

მთავრობის თავმჯდომარისადმი

1918 წელს დაარსდა კახეთში მძ-
ლავრი ორგანიზაცია „მევენახეთა კავ-
შირთ-კავშირი“. დღეს ამ კავშირში უკ-
ვე 6500 წევრი შედის 6000-მდე დღე-
ტინა ეგნახით თავიდანვე უპირობოდ მიზ-
ნით კავშირში დაისახა ფილოსერისაგან
მოსალოდნელ კრიზისისთვის შექმნა.
დღეს მთელი კახეთი მოცულია ფილოქ-
სტრით და ანადგურებს ვენახებს.

კავშირთ-კავშირი უკვე მესამე წე-
ლიწადა რაც ევადრება მიწად მოქმედ-
ების სამინისტრო ამერიკული ფაზის სანე-
რებისათვის მიწის დამუშავებას და დღე-
ნდღეა მიწად სამინისტრო მეტად
გაჯიუტებულია და არ უნდა დახმარება
აღმოუჩინოს მევენახეთა უკიდურეს გა-
ჭირვებას.

საქმე იქამდის მივიდა რომ სრული-
ად საქართველოს მევენახეთა ყრილობა-

ნათლის სხვებს განზე ისვრის. რამდენ-
იმ წუთის შემდეგ ეს მექნიერი პრიზმა
დადებდა და თვალზე დახუჭული მარჯვენა
ხელით ეძებდა ფანქარს. თურმე ხელი ეძებ-
და ფანქარს არა იქ, სადაც პრიზმიდან მას
ჩვენებოდა, არამედ იქ, სადაც მანამდე
ფანქარი იყო. მხოლოდ რამდენიმე
ჯერ შემდეგ ხელი იძებდა ფანქარს იქ,
სადაც პრიზმიდან თვალი იყურებოდა
ქედის დროს.

მაგრამ მეცნიერი ისევ უბრუნდებო-
და პირვანდელ მდგომარეობას: ჯერ უხუ-
ცებდა ფანქარს. უპირობოდ რამდენიმე
წუთი, შემდეგ ხელს ავსებდა და ხე-
ლით ეძებდა ფანქარს: შეჩვეული პრიზ-
მიდან დანახვას, ხელი ეძებდა ფანქარს
მორედ იქ, სადაც უნდა ყოფილიყო
პრიზმიდან რომ იყურებოდა.

შევეცნების პროცესი არგან-ტრე-
და: ასოციაცია მხოლოდ ჩვეულებ-
აშივე განხორციელდა თან-და-თანო-

მეო. — ამ იმს იგუნდი, — შევარჯი-
ე ძალიან სატყეო „პოპის“ წარმო-
ის დროს ჯიხზე ვადატყუნავს. რო-
საც, ერთხელ, ბრძანება მივეცი „პო-
“. მაგრამ უჯობით; ძალიან გაკვირ-
ული შემოხმედა, მხოლოდ როდესაც
ბრძანება განმეორებულ იყო, ძალიან
იყო ყველა და წუხილი. ბოლოს, რო-
საც რამდენიმე ჯერ მოვითხოვე და

თა საბჭომ მთავრობის თავმჯდომარესაც
კი მიჰმართა თხოვნით საქმეში ჩარეულ ი-
ყო, მაგრამ მიწად-მოქმედების მინისტრმა
8 თვის წვადების შემდეგ იმეც ცივი უა-
რა სტიკია კავშირთ-კავშირის. დღე-
მა მევენახეთა კავშირისათვის დაწესე-
ბულებამ ხელმოკრედ მიჰმართა მთავრო-
ბის თავმჯდომარეს შემდეგი თხოვნით:

„მევენახეთა გაჭირვებულმა მდგომარეობამ და ფილოქსტრის საშიშროებამ გვაიძულა მივემართა მიწად-მოქმედების მინისტრისთვის დაეთმო კახელ-მევენახეთა კავშირთ-კავშირისთვის სანერგის მოსაწყობად მამული რაზუნდაც უარი მივიღეთ. ამის გამო სრულიად საქართველოს მეღვინე-მევენახეთა ყრილობათა საბჭოს სიშუალებით მოგმართეთ თქვენ, ბნი თავმჯდომარე, 3 მარტს შეამდგომოდა და დავთმობოდა მამული საკუთრებად:

ამის შემდეგ 17 მარტს 1920 წ. მიწად-მოქმედების მინისტრის წინაშე ცა-
ლვე შეამდგომოდა აღვართ, თანახმად პირადი დაპირებისა მოეყიდა ჩვენთვის 12 დესეტინამდე ჯახნარი მამული სოფ-
მუკუხანში წოდებული „დაპირინეთ“ ამ შეამდგომლობასთან ერთად. მინისტრის მოთხოვნის თანახმად ჩვენ წარვადგინეთ აგრეთვე თელავის მაზრის ერობას გამგეობის ქალაქი, რომელიც სასურველად სცნობს ჩვენთვის ამ ნაჭრას გადმოცემას.

მინისტრმა მამულის საკუთრებად გადმოცემა შეუძლებლად სცნო და თხოვნას წააწერა 7 მარტს: „შეამდგომლობის დაკმაყოფილება პრინციპიალურად სასურველია; შესაძლებელია მიწის გრძელვადიანი იჯარით მიცემა, იჯარის ფასის გასვლის შემდეგ მსი განახლების უფლებით შეუშავდეს პროექტი ხელშეკრულებას.“

ხელშეკრულების დადგენას საპინისტრო მოუნდა შე-დი თვე. მათი წინადადებით მოვიწვიეთ მარს შობიელი, შევადგინეთ მამულის დაქუშავების პროექ-

განვიმეორე „პოპ“, ძალიან ძალა და-
ტანა თავის თავს და იხტუნა, ჰაერში, თან ხმა ძალიან წამოიყვია, თითქო უკა-
ყოფილო იყო ჩემი მეტად არამეველებ-
რივი და უსაფუქლო ბრძანებით. რამო-
დენიმე დღის შემდეგ ძალიან სრულებით შეეჩვია ჩემს მოთხოვნისთვის და სიტყვა „პოპი“, უჯობით თავისუფლად ხტუნავდა მარში. ასოციაცია ჯიხის სახისა და ბგერა „პოპას“ ძალიან შეი-
თვისა, როგორც ღრუხანაუდი პრ-კვი და როდესაც ძალიან უჯობით მოთხოვეს ხტუნვა, ძალიან გაკვირვებას გამოთქამდა.

ორგანიზული დღეღათ: თითქო ორგანიზულად იმსებოდა ძალიან პიროვნება, ძალიან მსოფლიმხედველობა, როდესაც ბრძანება არ შეეფერებოდა შეგრძნობილი სინამდვილეს; ძალიან წუხდა, ყველას იწყებდა. მთელი ჩვენი შევეცნების პროცესი თავისი ასოციაციებით და მარალით ბოლოს და ბოლოს წმინდა ფილოსოფიური თვალსაზრისით მხოლოდ ართვარი რთული სახეა იმ მეტად კონკრეტული მაგალითის. რომელიც ისახება ჯიხისა, ძალიან და „პოპის“ შორის.

ჩვენ შევეჩვიეთ ცხოვრების ანთლოგიური სახეცვლილების თანდათანობას და როდესაც ცხოვრება დრო გამოშვებდა არღვეს მიმდინარეობის წესრიგს ან ისტორიულად, ან ბიოლოგიურად, — ჩვენი სულიერი პიეტეზი იღვევა: „ტრაგედია“ ვეძახით ამ მომენტს და მეტად

ტი და გვეჩვიეთ რამდენიმე ათასი მანეთი ხარჯი. სახელმწიფო მამულების განყოფილები წინადადებით გაიგზავნა წინადადებით გაიგზავნა განსაკუთრებული კომისია რომელსაც დაელოებული ჰქონდა გამოერკვია ხომ არ შეუშლიდა ხელს თვით სახელმწიფო მამულის საორგანიზაციო პლანის შესრულებას ჩვენთვის ამ მიწის გადმოცემა. ამ კომისიამაც თვით იმ დაქერის პლანთან ერთად წარმოადგინა განყოფილებას 4 აგვისტოს № 260 თავისი მოსაზრება, სადაც სასურველად სცნობს აღნიშნულ მამულის კავშირთ კავშირისთვის გამოცემას სანერგისათვის.

ამის და მიხედვით შესდგა სახელმწიფო მამულის განყოფილების საკრებულო სხდომა 13 აგვისტოს და ოქმით № 6 საკრებულომაც საჭიროდ სცნო ამ მამულის ჩვენთვის გადმოცემა და ვადმოცემის ხელშეკრულების დამუშავებული პროექტი გადმოგვგზავნეს გასაცნობად და შენიშვნების გასაკეთებლად. პროექტის განსახილველად ჩვენ მოვიწვიეთ კავშირთ-კავშირის რწმუნებულთა კრება, რომელიც მიუხედავად ხელშეკრულების საშინელი მძიმე ბირობებისა, იძულებული იყო დათანხმებულიყო ხელის მოწერას, რადგან უსაწერგოდ ჩვენი არსებობა წარმოუდგენელია.

საკრებულომ თავის დადგენილება წაუდგინა მინისტრის საბჭოს დასადასტურებლად. რომელიც მამულის ჩვენთვის გადმოცემის საჭიროება დადასტურა 13 ოქტომბერს. ამავე დროს, დაიმედებულში მინისტრის მიერ, მით უმეტეს რომ დრო აღარ იცდიდა, ჩვენ შეუდგენით სანერგის მოწყობის წინაწარ სამუშაოს. დაიკვეთეთ ანამეყენევაზი, შევიძინეთ მასალა სათბურის ასაგებად, შევთანხმდით მუშებთან მიწის გადასაბრუნებლად. შევიძინეთ ამ მიწის გვერდით საკუთრებად 1 დეს. ადვილი სათბურის და სხვა შენობების ასაშენებლად და მრავალი სხვა.

მწვავედ ვგრძნობთ ცხოვრებას ეგრეთა „უტუღმართობა“ მიწის ძვრა, პლანეტების არევა-ღრევით მოძრაობა, სხვა და სხვა დროს ხალხთა გადასახლება და ისტორიული საკითხური რევოლუციები — თქმა არ უნდა, ბოლოს და ბოლოს ყველაფერი ეს ისეთივე მეტაფიზიკური სულ მოკლეობაა ისეთივე „ტრაგედია“ როგორც იმ ძალიან სულიერი განცდა და ორგანიზული მდგომარეობა, რომელიც „პოპის“ დროს ჯიხი ვერ დაინახა და ფიქრობდა: ვის გაუგონია „პოპი“ უჯობით. ასოციაციები და ედევები ორგანიზული ბიოლოგიური შემოქმედება.

ნერვული სისტემა შემოქმედი აპარატი და სხვა და სხვა ნაწილები ამ სისტემის ასრულებენ მხოლოდ იმ დანიშნულებებს, რომლებიც მათ ევალებათ. ვარგან გრძნობათა ორგანოები არიან თავისებური ფანჯრები, რომლებით ნერვული სისტემა უკავშირდება მსოფლიოს ყოფას, წუთისოფელს. მხედველობის, შეხებისა, ყოლისა, გემოვნებისა და სმენის ორგანოები, როგორც მოხელეები ემსახურებიან ნერვულ სისტემას; ქაქეთ ცენტრებში მიმდინარეობს სახეები, შეგრძნობები და მოაქვთ ცენტრებიდან პერიფერიების გადასაცემით ამბები და განკარგულებები. ორგანიზმი მთელი სახელმწიფოა, რომლის ფუნქციები განაწილებულია მოხელეთა შორის და რომლის არსებობა და მოკიდებულია იმაზე, თუ რამდენად კარ-

ყოველივე ამის შემდეგ 18 ოქტომბერს მიწად მოქმედების მინისტრი ბ. ნ. ხოჯორიკი მინისტრის საბჭოს წევრად საკითხს შესახებ არ ამტკიცებს და ამტკიცებს რს ზედ: „მეცეს სხვაგან სადმე ფონდიდან“

ამგვარი შემოტრიალება საკითხისა დიდს უხერხულობაში აყენებს ჩვენს დაწესებულებას, რომელიც აერთებს 6000 წევრ მევენახეს 6000-დე დესეტინა ვენახით და გვისპობს საშუალებას არამც თუ შევებრძოლოთ ვენახების ულომოვლ მურე ფილოქსტრა, არამედ — რამე საქმიანობასაც კი. შეუძლებელია და წარმოუდგენელია რომ კახეთში, სადაც თავისუფალი მამული მინცა და მინც ცოტა არ არის, მიწად-მოქმედების მინისტრმა არ დაუთმოს 6500 წევრ-მევენახეთა კავშირისთვის საზოგადოებას რამოდენიმე დესეტინა მიწა სანერგისთვის და ორი წლის განმავლობაში ხელხედ დაგვიხვიოს.

ამ ორი წლის განმავლობაში ამ საგანზედ არა ნაკლებ 60-ჯერ ვიქნებით შესული სამინისტროში და მთელი ჩვენი ენერჯია ამაზე იხარჯება. შეუძლებელია მეურნეობის წარმატებაზედ ლაპარაკი, როდესაც სამინისტრო, რომელიც თვითონ უაღრესად დანტერესებული უნდა იყოს ამ საქმით, ასეთ დაბრკოლებებს ჰქმნის მით უმეტეს საზოგადოებრივ დაწესებულებებთან მიმართ.

მოვასხენებთ რა ყოველივე ამას უმო-
რჩილესად ვთხოვთ ბ. ნ. თავმჯდომარე კეთილ ინებოთ და ჩაერიოთ ამ საქმეში, რათა აღნიშნული მამული საჭიროდ გადმოგვეცეს სამუშაოდ, ვინაიდან მეტად უცირვო დრო დაგვრჩა რომ 1921 წელიწადი მინც არ დაგვარგოთ ამ მხრივ“.

იქნებ ენლა მინც მოსტეხონ სამინისტროს უცნაური ჭირვეულობა და კახეთის მევენახეთა აუცილებელი საჭიროება როგორმე დააკმაყოფილონ.

გად ასრულებენ თავიანთ მოვალეობას მოხელეები; თუ რომელიმე ფუნქცია არ სრულდება როგორც საჭიროა, სახელმწიფო ინგრევა, ირყევა, ავადმყოფდება; ბოლოს ავადმყოფობა იმყოფს მთელს სახელმწიფოს და სახელმწიფო იშკობა. მოვლენისა და საგნის რაობა არის ჩვენი ორგანიზული ჩვეულებათა რაობა. ჩვენი ნერვული მიმდინარეობის ფება მენიური რაობა. მართალია სოფისტი: ადამიანი არის საზომი წუთისოფლის; მატერიისა და მოძრაობის რაობას მხოლოდ და მხოლოდ ფენომენიურია, მაგრამ რაკი შევეცნების პროცესში ჩვენ გვაქვს საქმე არა საგნის რაობასთან არამედ საგნის მიმდინარეობის რაობასთან, ჩვენ შეგვძლიან ვსთქვათ, რომ საგანი არ არსებობს ჩვენს ვარგე შეჩვენათ: მიმდინარეობა არის განცდა და არა კვება, განცდა არის წვა და წვის პროცესში იქმნება სიმძვინვარის რეა იობა. საგანი არის ორმაგ ყოფაში: ამაში კანტი მართალია, მაგრამ მიქლემის პროცესში საგანი არის მხოლოდ ფენომენი განცდისა და ფენომენის რეალობა არის განცდის რეალობა ვარგე არის ნერვული დრესვის სხივისებური ენეოგია. ყოველივე შევეცნება ორგანიზული შემოქმედება და არ არასებობს არავითარი განსაკუთრებული აპარატი შევეცნების. ტვინი ასრულებს ტელეფონის როლს, მას ევალება მხოლოდ იმის გადაცემა, რაც უკვე მზად არის, ტვინის ხვეულები იგივეა, რაც ტელეფონის მივთულები, რომელთაც აქვთ დამოკიდებულება მარდებებისა და უჯრედების ნახვრეტებთან.

1. სახელმწიფო და ეკლესია დამოუკიდებელი არიან ერთმანეთისაგან.

2. ყველას აქვს სარწმუნოების, სინდისის სრული თავისუფლება.

3. სარწმუნოებრივი წესების და უბრალოეულივი შესრულება უზრუნველყოფილია კონსტიტუციით.

4. ყოველ სარწმუნოების მიმდევართ აქვთ უფლება სარწმუნოებრივ საზოგადოებათა დაარსებისა და მათი შეკავშირებისა.

5. სარწმუნოებრივ საზოგადოებებს აქვთ თვითმართვითი უფლება.

სარწმუნოებრივ საზოგადოებათა კავშირი ითვლება საჯარო უფლებების კორპორაცია; მას უფლება აქვს გადასახადის აღებისა.

6. სარწმუნოებრივ კავშირთა და საზოგადოებათა საკუთრება და ქონება ხელუხლებელია.

7. უქმე-დღეები, როგორცაა ქრისტიანთათვის კვირა, მაჰმადიანთათვის პარასკევი და სხვ. კანონით დაცული უნდა იქნენ.

8. ჯარში და საერთოდ სახელმწიფო ან საზოგადო სამსახურში მყოფთ უნდა ჰქონდეთ საშუალება სარწმუნოებრივ მოვალეობათა შესრულებისა.

9. სკოლებში სამდგომო სწავლის სწავლება უნდა იქმნას უზრუნველყოფილი ყველა სარწმუნოების აღმსარებელთათვის.

V

ფინანსები, მრეწველობა და შრომა

1. არც ერთი გადასახადი (სახელმწიფო, საერო ან საქალაქო) არ შეიძლება აკრეფილი იქნას, თუ იგი არ არის დამტკიცებული პარლამენტის მიერ.

2. ქალაქის ბონების მაგიერ უნდა გამოიყენებულ იქნას ქართული ფული; უზრუნველყოფილი ევროპული წესით.

3. არა ზარდაზირი გადასახადები პირველ საქირების საგნებზე უნდა გაუქმდეს.

ზარდაზირი გადასახადები უნდა ემყარებოდეს შემოსავლის კვალობაზე გადასახადს.

შენიშვნა: მცირე შემოსავალი სრულიად თავისუფალი უნდა იყოს გადასახადისაგან.

4. სახელმწიფო სათანადოდ ხელს უნდა უწყობდეს საქართველოს შინამრეწველობას, მრეწველობას და აღებშიცეკობას, რათა ჩვენი ქვეყნისთვის საქირი საქონელი საქართველოში მზადდებოდეს და ჩვეულებრივ ფასებში, წვდებოდეს ხალხს.

5. სახელმწიფო უნდა ხელს უწყობდეს კომერცის, განსაკუთრებით მწარმოებელთა შეკავშირებას.

6. არაერთი რეკვიზიტია, ან კონფისკაცია კერძო ქონებისა არ შეიძლება და შევსებული იქნას, თუ იგი სახელმწიფოსათვის აუცილებელი საქირების არ წარმოადგენს და პარლამენტის მეტად არის დაკანონებული.

არც მთავრობას, არც ქალაქებს, არც ეკლესიებს რეკვიზიტის უფლება არ უნდა ჰქონდეს.

7. მუშა მოხაზახურეთა შრომის პირობების გაუმჯობესება და მუშათა კლასის ჯანსაღობის უზრუნველყოფა სახელმწიფოს მოვალეობას შეადგენს.

8. სამუშაო ღდას მინიმუმის განსაზღვრა უნდა შეფარდებული იქნას სოფლისა და ქალაქის მეურნეობის საერთაშორისო პირობებთან, რათა საქართველოს საწარმოო ძალების განვითარება არ შეუერხდეს.

9. სახელმწიფო, საზოგადო და კერძო დაწესებულებათა მოხელენი, მოსამსახორენი და მუშები უნდა უზრუნველყოფილი იქნან ზესისით და დაზღვევით.

მთავარი კომიტეტის პრეზიდენტი: გრ. ვეშაპელი, შალვა ქარუმიძე, დავით ვაჩნაძე.

წინასიტყვაობა

ეროვნული პარტია დაარსდა 1918 წ. სექტემბრის 12, როდესაც მოხდა ეროვნულ-დემოკრატიული პარტიის გაყოფა.

ეროვნულ დემოკრატიულ პარტიის გაყოფის მიზეზი იყო ის, რომ თავიდანვე პარტიაში ორგანო მიმართულებას ჰქონდა ადგილი: ერთი, ჩვენი მიმართულება მთავარ ყურადღებას აქცევდა სოფლის, მიწის მესაკუთრეთა, აგრარულ ინტერესებს, მეორე კი გაზეთ „საქართველოს“ მიმართულება მთავარ ყურადღებას აქცევდა ქალაქის, „ბურჟუაზიულ“ ინტერესებს.

პროგრამისა და ტაქტიკის სხვა და სხვაობამ გვაიძულა ჩვენ გაეყოფოდით და ცალკე პარტიული ორგანიზაცია დაგვეარსებია.

ამით ჩვენ უზრუნველვყავით დამოუკიდებელი არსებობა იმ პარტიისა, რომელიც ეროვნულ და სოფლურ პოლიტიკას მტკიცედ იცავდა, იცავს და დაიცავს მომავალშიც; ამით ჩვენ უზრუნველვყავით აგრეთვე წარმომადგენლობა საქართველოს მთავარ პროვინციათა, განსაკუთრებით აღმოსავლეთ საქართველოსი, რომელსაც ეროვნულ-დემოკრატიული პარტია პარლამენტის გარეშე სტოვებდა.

მეორე წელიწადია, რაც ჩვენ დამოუკიდებლად ვმოქმედებთ;

ამ ორი წლის განმავლობაში ჩვენ მივიღეთ მონაწილეობა დამფუძნებელ კრების ძირითად და დამატებით არჩევნებში და მიუხედავად იმისა, რომ ორგანიზაციები სულ მოკლე ხნის მოწყობილი იყო, ჩვენმა პარტიამ ათი ათასამდე ხმა მიიღო და დღეს ორი დეპუტატი ჰყავს დამფუძნებელ კრებაში.

ამა წლის ივნისში მთავარმა კომიტეტმა შეადგინა და გამოაქვეყნა პროგრამა რომელიც აყალიბებს მიწის მესაკუთრეთა ეროვნულ პოლიტიკას საქართველოს რესპუბლიკაში.

ხუთი თვის შემდეგ 23--24 ოქტომბერს, თბილისში შეიკრიფა ეროვნულ პარტიის პირველი ყრილობა--კონფერენცია რომელსაც დაესწრო გლეხობის წარმომადგენლები საქართველოს ყოველი კუთხიდან; და ამ კონფერენციამ უცვლელად დამტკიცა მთავარი კომიტეტის მიერ შედგენილი პროგრამის პროექტი.

ეხლა მოუწოდებთ ყველას, ვისაც სწამს, რომ საქართველოსთვის, რომლის უმრავლესობას მიწის მესაკუთრენი, გლეხობა შეადგენს,--სწორედ ჩვენი პარტიის პროგრამა არის აუცილებელი.--გააცნონ ჩვენი მიმართულება სოფლის ხალხს, გლეხებს, შეკავშირდენ ადგილობრივ ორგანიზაციულად და შეუკავშირდენ პარტიის მთავარ კომიტეტს.

გრიგოლ ვეშაპელი

წესწობილება და საზოგადოებრივება

1. საქართველო არის თავისუფალი, დამოუკიდებელი სახელმწიფო-რესპუბლიკა.

2. საქართველოს ტერიტორიას (მიწა-წყალს) შეადგენს:

- I. ქართლი. II. კახეთი. III. იმერეთი. IV. სამხრეთ-საათაბაგო (მესხეთი) V. სამეგრელო VI. გურია. VII. აფხაზეთი და VIII. სვანეთი.

ამიერ-კავკასიაში, ადმინისტრაციული დანაწილების მიხედვით ამ ტერიტორიას შეიცავს: თბილისის ყოფილი გუბერნია (ბაშაკეთ და ქვემო-ყარაიაზი), ქუთაისის ყოფილი გუბერნია (დვალეთი), სოხუმის ოლქი (ჯიქეთი), ბათუმის ოლქი, ზაქათალისა, არტანისა და ოლთისის ოლქები და ყაზახის მაზრა.

ოსმალეთში საქართველოს ტერიტორია შეიცავს ლაზისტან-ქანეთს და ის პირს.

3. უმაღლესი საკანონმდებლო ძალა-უფლება ეკუთვნის ხალხის წარმომადგენელთა კრებას (პარლამენტს);

პარლამენტს ირჩევენ სრულ წლოვანში, საყოველთაო, თანასწორი, პირდაპირი, ფარული და პროპორციული ხმის მიცემით განუზრვლელად სქესისა.

არჩევნებს თავისუფლების დამრღვევნი ისჯებიან სისხლის სამართლის წესით.

4. უმაღლესი ადმინისტრაციული ძალა ეკუთვნის მთავრობას, რომელიც პარლამენტის მიერ ირჩევა.

5. რესპუბლიკის უზენაესი წარმომადგენელი უნდა იყოს პრეზიდენტი.

6. სამხედრო-საქართველოს, აფხაზეთს და ზაქათალის ოლქს (საინგილოს) აქვთ ავტონომია.

მაჰმადიანთა მოსახლეობისათვის საპროტექციო უნდა იქმნას მოწყობილი შარაფის წესით.

7. ყველა არაქრთველ ტომთა კულტურულ-ეროვნული უფლებანი დაცულია კანონებით.

8. საქართველოს ყოველი ქვეშევრდომი თანასწორია კანონის წინაშე.

9. ზეგუხუხუხობა პიროვნებისა, ბინისა, სადგომისა და თავისუფლება სიტყვისა, წერისა, ბეჭდვისა, კავშირისა და მიმოსვლისა უნდა უზრუნველყოფილი იქმნას.

10. სასამართლო მთავრობისაგან სრულიად დამოუკიდებელია.

უმაღლესი სასამართლო ძალა ეკუთვნის სენატს, რომელსაც აქვს უფლება ყოველი დაწესებულების რევიზიისა.

11. არავინ არ შეიძლება დასჯადი იქნას ისე, თუ არა სასამართლოს წესით.

12. საქართველოს ქვეშევრდომთ როგორც ცალ-ცალკე, ისე ერთად, აქვთ უფლება მიმართონ პეტეციით ან დასახვედრით მინისტრისა და მთავრობის უკანონო მოქმედების შესახებ, როგორც სენატს, ისე პარლამენტს.

13. ღვაწლად, როგორც საფუძველი ერის გამწვანებისა, ორთავე სქესის თანასწორობით, იმყოფება სახელმწიფოს მფარველობის ქვეშ.

მრავალ-შვილიანთა შისახებ ზრუნვა შეადგენს სახელმწიფოს მოვალეობას.

II

მიწის საკითხი და სოფლის მეურნეობა.

1. სახელმწიფო უნდა ზრუნავდეს, რომ საქართველოს ყოველი ქვეშევრდომი უზრუნველყოფილი იქმნას სახელ-გარეშად ადგილ-მამულით და მეურნეობით.

შენიშვნა: განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს საქირაველობათვის ომში მონაწილეთ.

2. უმაჰლო და მცირე მამულიანთ სახელმწიფო აკმაყოფილებს მიწით იმ ფინანსს, რომელიც ან წინადაცო ხაზინის ხეჭოში, ან და რომელიც შესდგა ნორმაზე ზევით ჩამორთმეული მიწებიდან.

სახელმწიფო აძლევს ამ მიწას სრულ საკუთრებად, შეღავათიან პირობებში; გრძელ ვადიანი უსარგებლო სესხის ხანით.

3. სახელმწიფოს მიერ ჩამორთმეული კერძო მიწებში უნდა მიეცეს მებატრონეთ სასუიდელო ხაზინიდან და ამით მითხელი უნდა აიღონ ჩამორთმეული მიწების მფლობელობის ყოველწლიურ უფლებებზე.

4. ტყის აგარაკები (დაჩები) და საზოგადო საძოვარ-საბალახოები (იალაღება) თუ შენაძენი არ ყოფილა, ან და მანედ შრომა ან ფული არ არის დახარჯული, უსუსუადღად უნდა იქნას ჩამორთმეული.

5. მიწების იძულებითი ჩამორთმევის დროს დაწესებული წესი უნდა შეფარდებული იქმნას მამულის სამეურნეო მდგომარეობასა და ოჯახის წევრთა (განუზრუნველად სქესისა) რაოდენობასთან.

6. სახლ-კარი, ვენახი, ბაღი, ბოსტანი, წისქვილი და საზოგადოთ-კულტურული მამული მებატრონეს არ უნდა ჩამოერთვას.

7. სახელმწიფო ტყეებიდან სოფლის მეურნეობის ხე-ტყის მასალა, ინაფრ საქირობისათვის უფასოდ უნდა მიეცეთ.

8. საგლეხო და სხვა საადგილ-მამული ბანკების საშუალებით სოფლის აშენებათა მიერ შეძენილი მიწა მათვე უნდა ღარჩეს.

9. სახელმწიფო საფონდო მიწებით ყოველს აოლავს პირველად ადგილობრივი, მკვიდრი მეურნეობის უნდა იქმნან დაკმაყოფილებულნი.

დასახლებისათვის (კოლხისზავის-სავის) უნდა იქმნას გამოყენებული განაპირა მებრებას, სახელმწიფო საზღვართან მდებარე საფონდო მიწები, იმდგვარათ, რომ სახელმწიფოს თავდაცვა უზრუნველყოფილი იქმნას.

10. ყოველიწარმო საზოგადო აგრარულ რეფორმისთან დაკავშირებულ საქმეებზე (ნორმის განსაზღვრა და სხვ.) უნდა გარჩიულ იქმნას სასამართლოში, ხოლო თუ საჩივარი მინისტრის განკარგულებას შეეგება,--სენატში.

11. მიწის ჩამორთმევის დასრულების შემდეგ უდგა-გაუდგა მიწისა უნდა იყოს თავისუფალი, შეუზღუდველი.

კერძო საკუთრება მიწაზე და მისი შემკვიდრებათ გადასვლა ონდა უზრუნველყოფილი იქმნას ძირითადი კანონით.

12. იმ პირთ, რომელთაც მიწის დასამუშევრად საკრომ საწურნეო იარაღი და საქანელი არ მოეპოვებათ, სახელმწიფომ სათანადო საშუალება უნდა მისცეს გრძელ-ვადიანი სესხის ხანით.

13. სახელმწიფომ საშუალოდგარდა და ხმარება უნდა აღმოუჩინოს სოფლებს: უფარვის ადგილების დამუშავებისა, ქაობების დაშრობის, სარწყავ არხების და გზების ვაყვანისათვის.

14. სასოფლო სამეურნეო კულტურის განვითარებისათვის საქართველოს ყოველ კუთხეში უნდა მოეწყოს სასოფლო სამეურნეო-უფასო სკოლები საცდელი და საჩვენებელი მინდვრებით, საწერებრებით და სხვ.

15. მთავრობა და პარლამენტი უნდა განსაკუთრებულ ყურადღებას და მფარველობას უწყვედეს სოფლის მეურნეობას.

სოფლის ნაწარმოები (ღვინო, მატყლი, თამბაქო, აგრეშუმი, ხილი და სხვ.) უნდა დაცულ იქნას სასაყოფანგებოთ უცხო ქვეყნების კონკურენციიდან.

სოფლის მეურნეთა ინტერესების დაცვა ეკისრება საქართველოს სასოფლო-სამეურნეო-მინისტრს

III

სამხედრო საქმე

1. სახელმწიფოს დასაცავად უნდა იქმნას მოწყობილი საკმაო რიცხოვანი ერთი მთლიანი სამხედრო ძალა რეგულიარული ჯარა.

ყველა არსებული დანაირენი შეიარაღებული ნაწილები უნდა გაერთიანდეს ჯართან.

შეიარაღებულ ძალების გაერთიანებაში ყველა არსებულ სამხედრო ნაწილებში სამსახურის ზარდაზირი (ულუფა, ჯამაგირი, პენსია და სხვ.) უნდა იყოს ერთნაირი.